

Befejeződött az MTA 151. közgyűlése

Határozathozattal zárult a Magyar Tudományos Akadémia 151. közgyűlése pénteken. Titkos szavazással megválasztották az Akadémia 7 új rendes tagját: *Szemerényi Oszvaldot, Benda Kálmánt, Györfly Györgyöt, Vayer Lajost, Palotás Lászlót, Preisich Gábort és Mosonyi Emilét.* Rehabilitálták az 1948-ban kizárt akadémiai tagokat: *Balás Károlyt, Papp Károlyt, Schmidt Henriket, Surányi-Unger Tivadart és Vámosy Zoltánt.*

Az akadémiai reform eddigi eredményeit, az elmúlt egy esz-

tendő munkáját értékelő elnöki és főtájtári beszámolót követő vitában számos hozzászólás, észrevétel hangzott el. Ezekre válaszolva Kosáry Domokos, az MTA elnöke emlékeztetett: az Akadémia és az egyetemek között együttműködés segítésére a múlt év végén megalakult Atheneum Bizottság tevékenységét a közgyűlés is fontosnak ítélte. Szólt arról is: az Akadémia megtartja kutatóintézeti hálózatát. Fontos kérdés a volt akadémia vagyon sorsa is.

PÉLDÁTLAN ÁRESÉS

„Egyetlen a sok között”

Tegnap a szekcióülésekkel folytatódott az országos marketing konferencia s a választék ugyancsak bőséges volt. Termék- és piacpolitika, bank, idegenforgalmi és nemzetközi marketing, több mint harminc előadással. *Dr. Strausz Gábort*, a Controll Rt. marketing igazgatóját ezúttal nem a szűkebb foglalkozásáról faggattuk, inkább arra kértük, mutassa be cégét, amelyet profiljában az első három között jegyeznek ma Magyarországon.

- Pjt. formában alakultunk '81-ben, de egy év múlva már gmk-ként működöttünk. Az ötödik év újabb változást hozott, s ekkor a kizsárvetkezeti egyetlen eszendeje alatt megfűszereződött a forgalmunk. Az egymillió forintot '88-ra értük el. A következő év a terjeszkedésé volt, dealeri szerződést írtunk alá a Hewlett Packard-dal és létrehoztuk Minőségfejlesztési Tanácsadó Irodánkat. Többségi részesedésünk van a Hill tanácsadó cégben is.

- Azt hiszem, a számítástechnika évtizedét minden szempontból sikerült kihasználni.

- Induláskor jó lehetőségek voltak a magánvállalkozásoknak, ráadásul a számítástechnikában akkor nem kellett nagy előnnyel rendelkező állami cégekkel versenyezni. Mindenki ugyanonnan indult, legtöbbször kevés pénzzel. Ma már sokkal nehezebb tőke nélkül berobbanni ebbe a telített ágazatba.

- Mondana néhány adatot is a cégről?

- Részvénytársaságunk tulajdonosai kizárólag magánszemélyek, összesen 180-an dolgoznak a Controllnál. Idén megcéloltuk a másfél milliárd forintos árbevételt. Tevékenységünk hatvan százalékát az összeszerelés adja, így érthetően nagyon vigyázunk, milyen alkatrészt építünk be az emblémánkkal ellátott készülékekbe. A maradék negyven százalék mögött a telefon és az irodatechnika húzódik meg.

- Ezt ma szinte mindenki így csinálja. A számítástechnika után rendszerint hasonlóan bővül a paletta.

- Kényszerűségekből. A számítástechnika forgalmában - értékben legalábbis - már elég nehéz növekedést produkálni, s erre jó példa az XT áresése. Három éve egy adott kapacitású gép 200 ezer forintba került, ma ugyanez csak 60 ezer. Napjainkban a telefon és az irodatechnika az a terület, ahol a forgalmat növelni lehet. Kérdés, hogy meddig?

Kovács András

ÚJABB FORDULÓ

Beavatkozik az ÁVÜ?

Uri gesztusok tekintjük a magunk részéről, hogy egyáltalán adunk valamennyit, és megessük a vállunkat, álláspontról nem engedünk - nyilatkozta lapunknak dr. Martonos István a napokban lezajlott újabb fordulóról. Határozottan cáfolta az IKV-nak azt az állítását, hogy túrelmetlen üzletemberek nagy létszámában várakoznak ugrásra készen: *hájlandóságát mutatva a magas bérleti díjak megfizetésére - kivétve természetesen a banki szférát - inkább a különböző ügyeskedők igyekeznek megszállni a területet, ám akcióknak többnyire büntetőeljárást a vége. Ebből következően valamilyen módon egymással kell meg egyezni - hangsúlyozta.*

Az új díjtételek bevezetésére semmiképpen nem tudják elfogadni az IKV javaslatát azonnali határidőt - október 1-jét ajánlják. Az emelés mértékét illetően meggyeztek az első határbán: 1200 Ft/év - ennél kevesebbet senki sem fizet, kivéve a '70. életévüket betöltött mestereket, a rokkantak és a nyugdíjasok 50 %-kal megemelt régi díjtételeiket fizetik. Az önkormányzat engedményéről dr. Martonos István megjegyezte: az érdekvédelmi bizottság (Iposz, Kisosz) az érintettek csekély száma miatt csupán apró gesztusnak értékeli.

Elutasítják azonban az IKV és a felügyelő bizottság skálázását a felső, 4800 Ft-os határig: a vállalatok maximum 20%-kal, a maszekok legfeljebb 15%-kal fizetnek többet. Miért? Mert tavaly a bérleti díjakra először rátették a 25%-os áfát, aztán az egészet bírszeresére emelték, mindennek a tetejébe víz- és csatornadíj fizetését írták elő, noha nem egy műhely gazdája csupán a talajvíz szintjének emelkedésekor vagy beázáskor lát vizet bérelt helyiségében.

A határidő kitolása október 1-jéig - ez nem halogatás, mondtotta a közös képviselő -, s a mérsékeltbb tarifamelés lényeg-

esen jobb esélyeket kínálna az előprivatizáció beindításához. Nyilatkozatában megemlítette: Budapesten az Állami Vagyonügynökség képviselőjével, *Tóth Évával* tárgyal, s tudomást szerzett arról, hogy 1990. október 15-től a vállalatok nem tehetnek érvényes jognyilatkozatot az előprivatizációba bekapcsolható üzleteikről - vagyis e tekintetben a vállalatok nincsenek alkupozícióban - az önkormányzatok az ÁVÜ-vel kell tárgyalnia, a privatizációs hirdetményeken pedig fel kell tüntetni az IKV tervezett díjtételeit.

Mivel az érdekeltek nem tudtak megegyezni a bérleti díjak kategorizálásáról, az egyénekenti tárgyalások következnek, amelyeknek három fokozatban állapodtak meg: az első fordulóban a vállalkozó (állami vállalat vagy egyéni mester) az adott házkészítéssel egyeztet - ha megoldás születik, jó, de a szerződés az önkormányzat nem foglalhatja bele, hogy a bérleti díjak csak 1991. december 31-ig érvényesek, mert ha ezt teszi, akkor a vállalatok és a vállalkozók nem fogják aláírni; ha mégsem, a második fordulóban az IKV és a felügyelő bizottság embereivel tárgyalnak, s ha itt sincs eredmény, a harmadik fordulót a bíróság vezényli.

A pereskedéstől egyébként nem tartanak - jelentette ki dr. Martonos István - hiszen az egyik szegedi ügyvédi munkaközösség már jóval előbb sikert ért el, hiszen tavalyi helyiségbérleti díjának százszázalékos emelését bírósági úton hetven százalékra szorította le. Ha az önkormányzat tulajdonos lesz, akkor sem veheti fel az árakat, mert az emeléseknek arányban kell állniuk a bérleti díjára nyújtott szolgáltatásokkal, az IKV-ra pedig eddig nem ez volt a legjellemzőbb - mondtotta a közös képviselő.

Erdélyi Magyarság

Most, hogy a hivatalos román közvélemény (a politikusok...) az egri tanácskozás ürügyén újra védekezésre kényszerítette az RMDSZ-t, elérkezettnek láttuk az időt egy negyedévenként megjelenő folyóirat, az Erdélyi Magyarság bemutatására. Melynek a főszerkesztője, Koteles Pál (a Tiszatáj olvasói előtt ismert e név...) az egri összejövétel - Erdély jövője volt a téma - főszerkesztőjévé vált egy olyan sejtés révén, mely nem dokumentálható, ellenben a kelet-európai történésekből kiolvasható. Koteles indulatokat gerjesztő megérzése szerint Málta szigetén Bush és Gorbacsov „meghúzta” az új európai törésvonalat, mely a jelenlegi lengyel-csehszlovák-magyar-jugoszláv államhatáron húzódik. Ily módon Erdély a szovjet (orosz?) érdekszféra területére esne...

E magánvélemény kapcsán könnyűszerrel támadják a magyar kormányt és az RMDSZ-t is a román szélsőségesek - képviselőházuk széksoraiból.

Miként tükröződik Koteles Pál borulátása az Erdélyi Magyarság most megjelent, 6. számában? Idézetekkel érzékelhető véleménye:

„(...) Nem tudom elképzelni a kisebbségi életnek semmiféle emberhez méltó elrendezését, mert magát a kisebbségi „kategoriat” tartom emberhez méltatlannak és lelkileg lehetetlennek.” (Makkai Sándor: A magyar kisebbségi nemzetreszek életképtelenek.) Közli a román emigráció „tízparancsolatát”, ebből tanulságos a 6. pont: „Soha ne bírdál, még „barátilag” se azt a román, aki a nemzeti ügy támogatásáért és védelméért fáradozik. Csináld te jobban.” (Dr. Kreczinger István: Nagyromán stratégia). A Romániában élő magyar szociáldemokraták a 30-as években felveték programjukba a Román Nemzeti Párt 1905-ös követelését, mely kidolgozta a történelmi terület jövőjét három változatban: „Az önálló (autonóm) Erdély Magyarországra, Romániára és egy harmadik állam keretében”.

(Lipsey Ildikó: A független Erdély alkotmányja).

Ízeltőlünk a Tiszta Olvasókhoz címzett levélidézetet zárjuk: „A posta az ez ideig terjesztésre állandóan átvett példányszámot márcól holnapra, minden indok nélkül, egynegyedére csökkentette. Úgy látszik, a szexuáliságok üzletemel is fontosabbak, s a nemzeti létkérdések „egyesteket” nem érdekelnek. Vagy talán - sőt...!” (pataki)

Szegedi szenátorok

Rákos Tibor

A 25 éves Rákos Tibor a Fidesz támogatásával a 2. számú választókerület bizalmából került az önkormányzati testületbe. Egyéni megbízatása: a vízműveket felügyelő bizottság tagja. Nem véletlen a dolog, hiszen a Pollack Mihály Műszaki Főiskolán vizellátás-csatornázási szakon végzett. Szakmájában eddig nem tudott elhelyezkedni, jelenleg munkanélküli. Egyébként nőtlen, szabadidejében legszívesebben sportol.

ahol a jövőnkéről van szó, ott halami kell a hangukat - mármint nekik (nekünk), fiataloknak -, mert az idősebb politikusok munkájának eredményét vagy eredménytelenségét is mi fogjuk megélni, nem lényegtelen tehát, hogy a „mai fiatalok” tudják-e befolyásolni a döntéshozókat.

S hogy az önkormányzatban hogyan próbálja képviselni a fiatalok érdekeit? Azt mondja, különösen nehéz erről beszélni olyan időszakban, amikor a lakáshoz-

jutás, a pályakezdés segítése szinte reménytelen dolog, a mikor az számít nagy dolognak, ha valaki munkához jut, hisz a biztos munkalehetőségek kora elmúlt. Saját bőrén is érzi ezt a képviselő, hisz rendkívüli módon lecsökkent a vízügyi beruházások, a vízügyi építések száma, s így nemhogy új embert nem vesznek föl - a régiék közül is sokat elküldenek.

Az önkormányzat munkájáról beszélgetünk. Azt mondja, nem várt csodát, így amit tapasztal az nagyrészt megfelel a reményeinek. Örül annak, hogy az esetek többségében szakmai érvekkel meggyőződtek a képviselőtársak, s nem elsősorban pártszempontok alapján döntenek. Igaz, néha a legvárhatóbb helyzetben alakul ki „frakciózás”, amikor „bekeményítünk” egy-egy párt képviselői, s olyankor a közös pártplatform minden észérvenél lényegesebb.

Arról is beszélgetünk: a fiatal képviselő számára korábban barátokozásainak színhelye is volt a Fidesz, s örömmel tapasztalja, ezek a barátságok nem veszítettek az erejükből. Az a tapasztalata tehát: a Fideszben megfér egymással politika és barátság. A fiatal demokraták egyik fő politikai erejét is a közösség erejében látja. „Akinél kedve van, velünk jön, de aki belefaradt, azt sem kötelezzük semmire.”

Kaland vagy hivatás számára a politika - kérdezem, s úgy válaszol, most szép feladat a képviselőiség, amit szeret csinálni, jól is érzi magát ebben a szerepben, de később inkább a szakmájában szeretne dolgozni. Még azt a kérdést feszegetjük, milyen kihívást jelent egy fiatal férfi számára bekerülni a hatalomba, mire azt mondja, poénszinten a sporttársai szózták azzal húzni, hogy „intézzem el” nekik valamit, de ő szigorú akar lenni magához: akkor sem ragadná meg a lehetőséget, ha tényleg alkalom adódna „elintézni” valamit...

Balogh Tamás

A POLGÁRHÁBORÚ ELŐÉRZETE

Várakozások

megterem. A férfiak a közeli nagyobb településekre járnak dolgozni, sljivovicával fogadják az ajtajukon kopogtatót, ráerősen beszélnek és nemigen politizálnak.

- *Hiába kezdenél előlőrlő fiam, ha nincs hol újakezdened. A szegénynek csak a tiszteessége maradt - mondja az öreg, és újra tölt egy kupicával. - Ha horvát, ha szerb, akárhogy is nevezik, szomorú földön jártok...*

Nem hív be a szobába, az ajtófélfának támaszkodva védi nyomorúságát az idegen tekintettől. Az istállóban meg keservesen felbőg a tehén.

A hóról, s az istállóról jut eszembe Szabó bácsi Mariskájának, az utolsó oblinci magyar legfiatalabb lányának elbeszélése. Marika, aki már nem érti a magyar szót és horvátnak vallja magát az ura után, még a dedijétől hallotta: „Volt egyszer, nagyon régen egy kisfiú, aki az istállóban jászolban aludt. Egyik reggel, ahogy felébredt, elírta magát. Faggatta az anyja, mi bajod kisfiam? S a csöppés elmesélte az álmát: nyár lesz, és esni fog a hó, a testvéreim megölik egymást, a föld és az ég pedig tűzbe vész.” Marika még ennyit tett a történethez: és most esik a hó, a második szomszédom, a szerb pedig megmondta, ha visszajönnek.

szerb zászlók lengenek,

errefelé nincs annyi rendőr, hogy letépjék őket. Szegényemberek élnek itt, apák, nagyapák házaiban, ahol amit a múlt század forduló-

mind megölnék minket.

- Még csak tavasz volna - próbáljuk vigasztalni, hiába. Dehát, bár jelentős rendőr-

erők őrzik, már sokan elmenekültek. Esténként a hegyekből lehalalatszik a lövöldözés, pokollegyek robbantak a városban is. A varrónók, akik egy üzemben dolgoznak, mindig tudni vélik, kinek ment fel a hegyek közé. A gyermekkori játszótársak pedig kerülik egymást, horvátok és szerbek rendszerint külön

kocsmába járnak. De akadnak makacs kivételek is. A szülőföld egy és oszthatatlan. *Az utca egyik végén szerb, a másikon horvát zászlót tűztek ki.* Csúpn a helyi második ligás focicsapat az, ami közös.

Pakracban mintha megállt volna az élet, a völgybe zárt településen mindenki vár, de hogy mire, senki nem mondja meg. A város szürke és barátságatlan. Estére jobbnak látjuk, ha továbbállunk.

(Folytatjuk)

Varga Iván